

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 8.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2013. május 8. 8:00

I.

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

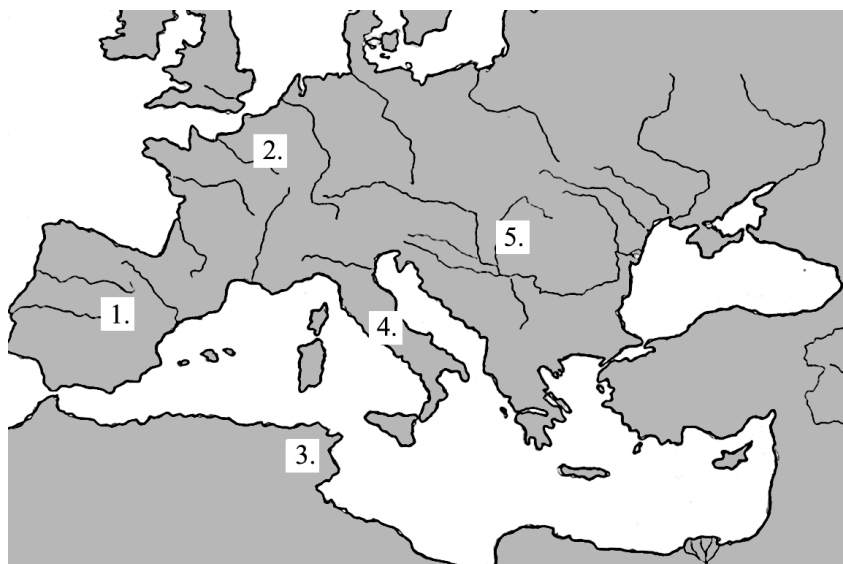
Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a Kr. u. IV–VI. századi népvándorláshoz kapcsolódik.

Rendelje a népvándorlás népcsoportjaihoz a térképen jelölt végső megtelepedési területüket, valamint a megfelelő meghatározást! Írja a sorszámokat és betűjeleket a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy-egy sorszám, illetve betűjel kimarad!
(Elemenként 0,5 pont.)

- A)** A hunok elől menekülve, római szövetségesként először Galliában telepedtek le, majd onnan a frankok nyomására költöztek délebbre.
- B)** Róma kifosztása és a vele járó pusztítás tette nevüket rettegetté, és a mai napig ismertté.
- C)** Az avarok elől költöztek végső megtelepedési területükre, ez az esemény zárta a nagy népvándorlást.
- D)** A Nyugat-római Birodalom bukása után Odoaker legyőzésével alapítottak államot, legjelentősebb uralkodójuk a székhelyét Ravennában berendező Theodorik volt.
- E)** Az V. század végén csatlakoztak a kereszténységhez, ám akkor a római egyházhoz, így annak támogatásával a legjelentősebb germán államot alapították meg.

Nép	Terület sorszáma	Meghatározás betűjele
a) keleti gótok (osztrogótok)		
b) nyugati gótok (vizigótok)		
c) frankok		
d) vandálok		

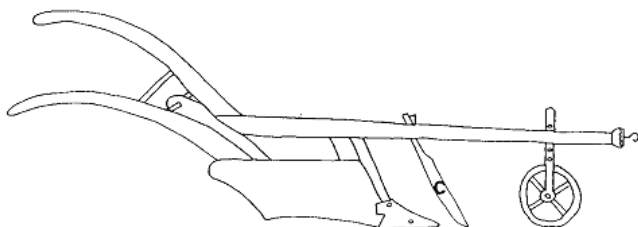
4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

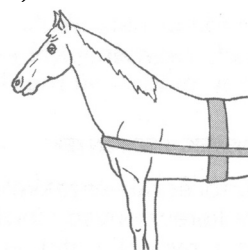
2. A feladat a középkori mezőgazdaság történetéhez kapcsolódik.

A képek a megújult mezőgazdasági termelés eszközeit és módszereit ábrázolják. **Döntse el az állításokról, hogy melyik eszközre vagy módszerre vonatkoznak!** *Tegyen X jelet a megfelelő ábra betűjelének oszlopába!* (Egy sorban csak egy X szerepelhet.) (Elemenként 0,5 pont.)

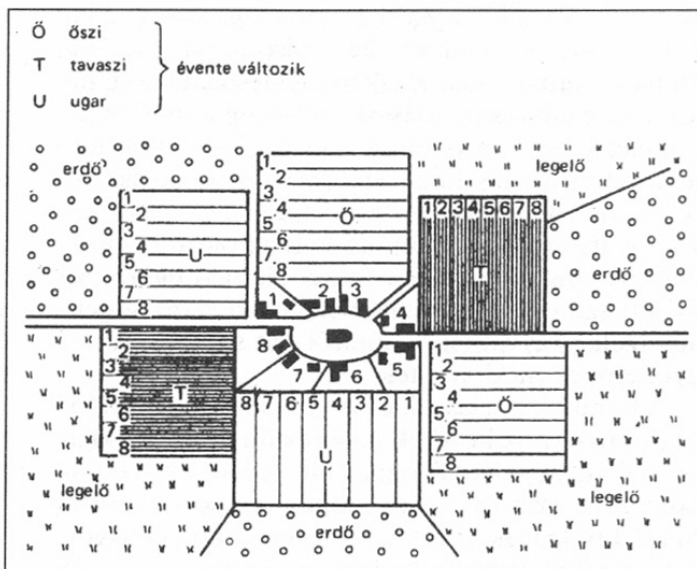
A)

B)

C)

Állítás	A	B	C	Egyik sem
a) Hozzájárult az igaerő növekedéséhez.				
b) Következménye volt az istállózó állattartás elterjedése.				
c) Megjelenése összefüggésben állt a fémmegmunkálás fejlődésével.				
d) Két különböző évszakban elvetendő gabona termesztését tette lehetővé.				
e) A faluközösség szervezett együttműködését igényelte.				
f) Lehetővé tette a takarmánynövények széleskörű elterjedését.				

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A feladat Hunyadi Mátyáshoz és a reneszánszhoz kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a)

„[...] a régi királyok magas hegyi várát s az alatta fekvő palotát úgy megnagyobbította, kertekkel, vadaskertekkel, halastavakkal úgy ékesítette, hogy ennek az építkezésnek pompája még a többiét is felülmúlni látszott. A berendezés fényűző, az ebédlők tágasak, a folyosók stukkóval díszítettek és az ablakok pompásak. Függőkertek voltak itt és vörösmárvány medencével, bronz ülőhellyel díszes szökőkutak.” (Antonio Bonfini: *Mátyás király*)

Hol találhatók Mátyás azon palotájának romjai, ahol egykor a képen rekonstruált kút állt, és amelyről a szöveges forrás szól?

b) „[...] ahol Zsigmond nagyszerű építkezésein kívül semmi megtekintésre méltó nem volt, kezdte kiépíteni, különösen a belső palotát. A Dunára néző részen kápolnát emelt víziorgonával és márványból és ezüstből készült kettős keresztelőkúttal. [...] Sőt a Duna túlsó partján, a pesti mezőségen, egy mérföldnyire a határban majorság volt. Ez is csodálatos és nem kevésbé kellemes.” (Antonio Bonfini: *Mátyás király*)

Hol állt Mátyásnak ez a másik palotája?

c) „Nemcsak történelmi jelenség, hanem szellemi magatartás is, mely szerint az embert a műveltség teszi emberségessé. Ennek a műveltségnek eszményképét [...] a görög-római antik műveltségben véli megtalálni. Ez indokolja az antik kultúra újjászületését, a reneszánszt.” (Magyar Katolikus Lexikon)

Melyik fogalmat határozza meg a lexikon-szócikk?

d) A képen látható dombormű a budai Várban található. Ez az alkotás a Bautzen városában látható dombormű másolata. Mátyás az apósával vívott háborúja során hódította meg az ezt a várost is magában foglaló, textiliparáról híres tartományt, melyre a középkor során Cseh- és Lengyelország is igényt tartott.

Mi a tartomány neve?

e) „Alázattal kérjük ezért szentségedet, méltóztassák az imént bemutatott [...] püspököt Váradról áthelyezni, és az esztergomi főegyházmegye érseki tisztébe kegyesen kinevezni.” (Mátyás levele II. Pál pápának)

Ki a szövegben említett püspök?

f) „Felette könyvesházat épített, dúsan rakva latin és görög könyvekkel, a könyvek kiállítása is pazar.” (Antonio Bonfini: *Mátyás király*)

Hogy hívják a forrásban említett kódexeket (illetve ősnymtatványokat)?
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

g) Melyik itáliai várost tekintjük a reneszánsz szülőhelyének? A képen a város egyik jelképének tekinthető épület látható.

.....

h) „Ebben az évben, mely ezernégyszáz fölött a nyolcvanötödik volt, birodalmának nagy kárával a császár elveszítette [...] fővárosát. A csillagok megkérdezése és jóslata után ez év elejétől kezdte tehát ostromolni a király [...], mert tudta, hogy a csillagok most Frigyesnek kedvezőtlenek. Minden igyekezetét ennél fogva arra irányította, hogy a pannonnak még eddig soha meg nem hódolt igen virágzó és dúsgazdag várost erővel vagy kiéheztetéssel meghódoltassa.” (Antonio Bonfini: Mátyás király)

Melyik város ostromáról van szó?

4 pont	
--------	--

**4. A feladat a XVI. századi angol gazdasággal kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

„E háznak van egy tágas terme, / kétszáz szövőszék áll benne. / Kétszáz férfi nem kevesebb, / Dolgozik rajta eleget. [...] / Egy másik helyiségben pedig / Százan a gyapjút fésülik.” (Angol balladarészlet, 1597)

Gyapjú- és posztó kivitel Angliából		
év	gyapjúkivitel	posztókivitel
1350	8 millió juh gyapja	5 000 vég
1550	10 millió juh gyapja	170 000 vég

a) Nevezze meg szakkifejezéssel azt az üzemszervezeti formát, amelyről a balladarészlet szól! (1 pont)

.....

b) A munkaszervezésnek milyen újszerű vonásait mutatja be a balladarészlet? Írjon le kettőt! (Elemenként 1 pont.)

-

.....

-

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Karikázza be annak az állításnak a betűjelét, amely magyarázatul szolgál a táblázat adataiból látható változásokra! (0,5 pont)

- A) Az alkotmányos monarchia bevezetése kedvező hatással volt a textilipar fejlődésére.
- B) A bekerítéseknek köszönhetően fellendült a juhtenyésztés, de a gyapjufeldolgozás még nem tudott lépést tartani ezzel a változással.
- C) A textilipar fejlődésének köszönhetően nőtt a készárak aránya a kivitelben.
- D) Az angol gyapjút a középkorban jellemzően Flandriában dolgozták fel, és ebben a XVI. század közepéig nem történt változás.

d) Minek következtében és jellemzően hogyan változott meg a táblázatban szereplő késztermék ára a XVI. század végére? Karikázza be a helyes válasz betűjelét! (0,5 pont)

- A) A gyarmatokról beáramló nemesfém hatására nőtt az ára.
- B) Az újonnan szerzett angol gyarmatok óriási felvevőpiacot jelentettek, ezért nőtt az ára.
- C) A gőzgépek alkalmazásának eredményeként kialakuló tömegtermelés miatt csökkent az ára.
- D) Az olcsó kelet-európai termékek megjelenése miatt csökkent az ára.

4 pont	
--------	--

5. A feladat a költő és hadvezér Zrínyi Miklós törökellenes harcaihoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Én nem szintén haszontalanul töltöttem e telet: egész Eszékig az Törökországot az Ő Felsege magyar s német hadaival erőssen raboltattam, feles és alkalmas várakat megvettem s kit megégettem, kit most is tartok, az Ő Felsege dispositiójáig [rendelkezéséig].”

„Bezzeg ha nekem egy kis erőm s értékem volna most, több, hogy sem most vagyon, Kanizsát három hétig [három héten belül] magyarévá tenném; de mindenemet, amim volt, erre az expedícióra [hadjáratra] költöttem [...], ha Ő Felsege nem segít, élhetlenné leszek ezután.”

(Részletek Zrínyi Miklós magyar főnemesekhez írt leveleiből)

a) Melyik évben írta Zrínyi az idézett sorokat?

b) Nevezze meg a forrásokban „Ő Felsegeként” emlegetett személyt!

.....

c) Milyen konkrét, az egyik forrásból kiolvasható katonai lépést tervezett Zrínyi a levelek írásakor? Saját szavaival fogalmazzon!

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

d) Hogyan viszonyult a bécsi udvar a Zrínyi által a levelek írásakor tervezett katonai lépéshez?

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat a XIX. századi városiasodáshoz kapcsolódik.

Döntse el a képek és ismeretei alapján az alábbi meghatározásokról, hogy Londonra vagy Párizsra igazak-e! Írja az állítások sorszámát a képek alatti pontozott vonalra! (Elemenként 0,5 pont.)

London: Kristálypalota

Párizs: az Eiffel-torony építése

.....

1. A XIX. századra a világ pénzügyi központjává és egyben legnépesebb városává vált a legnagyobb gyarmatbirodalom központjaként.
2. Mai kinézetét leginkább a császár által kinevezett, 1853 és 1869 között hivatalban lévő prefektusának köszönheti, aki a sugárutak és körutak hálózatát tervezte.
3. Az 1889-es világkiállításra, az akkor legmodernebbnek számító technológiával készült, ideiglenesnek szánt építmény vált a város egyik jelképévé.
4. A XIX. században szegény lakosságának jó részét az ország katolikus etnikai kisebbségét alkotó bevándorlók tették ki.
5. Miután a kétkamarás törvényhozás épülete 1834-ben leégett, új palotát emeltek erre a célra a híres óratoronnyal.
6. Uralkodója 1806-ban kezdte építtetni a forradalom során és az azt követő háborúkban elesetteknek emléket állító Diadalívet.
7. 1863-tól itt építették meg a világ első földalatti vasútját, melynek alagútjai a XX. században óvóhelyként is szolgáltak a német bombázások idején.
8. Itt tartották 1851-ben a legelső világkiállítást, az erre az alkalomra épített, öntöttvas szerkezetű, üvegtáblákkal borított csarnokban.

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. A feladat a magyarországi életmód XIX. század végi új jelenségeihez kapcsolódik.

Döntse el az állításokról a forrás és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak-e! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

„[Férje] az irodájában sem alkalmazott ilyen szemtelen, puhakalapos ifjoncokat. Az ügyvédi hivatás tekintélyes dolog, aminek meg kell adni a módját az öltözködéssel is! Hamarosan visszament az irodába, ma nem volt tárgyalása, de néhány ügyet még át akart nézni, így csak később megy törzskávéházába barátaival találkozni.

Hősnőnk, miután a gyerekek leckéit ellenőrizte, és [...] megbeszélte az esti menüt a szakácsnéval, végül felvette pelerinjét, kalapját, kesztyűjét – hiszen kesztyű és kalap nélkül úrinő nem lép utcára – és korzózni ment.

Ráérősen sétált a Váci utcán, mosolyogva üdvözölte ismerőseit, el is beszélgette velük, de a kirakatokra is jutott ideje. Ugyan a legtöbb ruháját és kalapját a megszokott szabónőnél és kalaposnőnél rendelte meg, nem is beszélve a házivarrónéról, aki minden szezonban rendszeresen felfrissítette ruhatárát, egy-egy különlegesen szép darabbal mégis meg szokta magát ajándékozni, különösen a Kossuth Lajos utcai Holzertől, ahol a legutolsó divatú darabokat árulták!

Közben eljutott a Gizella térhez, a Gerbeaud-hoz, benézett, de nem látott ismerőst, és úgy döntött, hogy most nem ül le. [...]

Végül felment a barátnéjához is, B-néhez, ahol meglehetősen sok ismerőst talált. B-né fogadónapjai mindig nagyon keresettek voltak. [...] Mostanában, hogy már nem a telt, dús idomok, hanem éppen ellenkezőleg, a vékony alak volt divatos, egyre több helyen a „habos [bécsi] kávé kuglófos ozsonna” helyett ilyen öt órás teát adtak, és B-né mindig is tudta, mi az elegáns. [...]

Csak néhány perccel ért haza korábban, mint a férje. [...] Vacsora után még az ebédlőben beszélgettek [...]. A héten operabemutató is lesz, amire elmennek, s nagyon kíváncsi volt, hogy milyen ruhában jelennek meg az ismert társaságbeli hölgyek. Ő maga is Holzernél rendelt ruhát, egy eredeti párizsi modellt, aminek az árát most vallotta be.” (F. Dózsa Katalin: *A pesti nő a századfordulón*)

Állítás	Igaz	Hamis
a) Az előkelő hölgyek ruháik zömét már a divatüzletekben vásárolták, ahol elsősorban párizsi mintájú ruhákat árúsítottak.		
b) A délutáni étkezés divatja Magyarországon már nem Ausztria, hanem Anglia gasztronómiáját követte.		
c) Az öltözködés divatjában a századfordulón már generációs különbségek is jelentkeztek.		
d) A kor szépségideálja még azt sugallta, hogy a bőséges táplálkozás a társadalmi rang jele.		
e) A kortársak tudatosan kezdték kerülni azt, hogy ruhadarabjaik egyértelműen jelezzék társadalmi helyzetüket.		
f) Az előkelő társasági élet továbbra is kizárólag a magánházak szalonjaiban, az ún. „fogadónapokon” folyt.		
g) A városi életben a gyalogos közlekedés nem számított méltóságon alulnak a magasabb társadalmi státuszúak körében sem.		
h) Az olcsó táblaüveg megjelenésével az üzleteket már nem csak a cégek, hanem a kirakatok is reklámozták.		

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**8. A feladat a bolsevik ideológiához kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„A mai oroszországi helyzet sajátosságai az, hogy átmenet a forradalom első szakaszából, amely a proletariátus kellő tudatosságának és szervezettségének hiányában a burzsoázia kezébe adta a hatalmat, annak a második szakaszába, amely a proletariátusnak a [...] kezébe kell hogy adja a hatalmat. Ezt az átmenetet egyrészt a legteljesebb legalitás jellemzi (Oroszország most a világ valamennyi hadviselő országa közül a legszabadabb ország), másrészt az jellemzi, hogy a tömegekkel szemben nem alkalmaznak erőszakot és végül, hogy ezek a tömegek a kapitalistáknak, a béke és a szocializmus legádázabb ellenségeinek kormányával szemben hiszékeny és nem öntudatos magatartást tanúsítanak [...]” (Részlet Lenin áprilisi téziseiből)

a) Melyik évben írta Lenin a fenti sorokat? (1 pont)

b) Melyik két társadalmi réteg állt szemben egymással a korszakban Lenin nézetei szerint? (Elemenként 0,5 pont.)

.....

c) Nevezze meg azt az eseményt, amit Lenin a „forradalom második szakasza” kifejezés alatt értett! (1 pont)

.....

d) Nevezze meg azt a személyt, akire az alábbi állítás vonatkozik! (1 pont)

Filozófus, akinek nevét egy 1848-ban megjelent kiáltvány tette ismertté. A részben általa kidolgozott és róla elnevezett eszmerendszer szolgált a fenti forrás alapjául.

.....

4 pont	
--------	--

**9. A feladat az 1930-as évek magyar politikai életével kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

1. „[...] politikánk közvetlen feladatául az öncélú nemzeti állam kiépítését tekintjük.”
2. „Szükségesnek tartjuk a választójog reformját a titkosság elvének érvényesítése alapján [...]”
3. „A sajtószabadság fenntartása nemzeti érdek addig a határig, amíg a sajtó valóban a nemzet érdekeit szolgálja.”
4. „Tekintettel arra, hogy a társadalmi szervezkedés terén túltengés mutatkozik, szükségesnek tartjuk a hasonló célú társadalmi egyesületek összevonását.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. „Közgazdaságunkat a magántulajdon elvén és a kapitalista termelés formái között akarjuk fenntartani. Utóbbinak a nemzet egyetemére káros kinövéseit erős kézzel igyekszünk lenyesni.”
6. „A munkaközvetítés, a munkásbíraskodás, a betegség, rokkantság, öregség s a munkanélküliség elleni biztosítás ügyének szerves és intézményes rendezését az érdekképviselői rendszer keretein belül szorgalmazzuk.”
(Részletek Gömbös Gyula Nemzeti Munkatervéből, 1932)

a) Írja a táblázatba azoknak az idézeteknek a sorszámát, amelyekből kiolvasható a felsorolt jogok korlátozásának szándéka! (Egy sorba csak egy számot írjon!) (Elemenként 0,5 pont.)

Jog	Az idézet sorszáma
szabadverseny	
egyesülési jog	
véleménynyilvánítás szabadsága	

b) Az alábbiak közül melyik eszmerendszerrel való azonosulást tükrözi leginkább a forrás? Karikázza be a helyes válasz betűjelét! (0,5 pont)

- A) kommunizmus
B) liberalizmus
C) nacionalizmus

c) A fenti pontok egyikében Gömbös egy olyan intézkedés meghozatalára tett ígéretet, amely az akkori politikai rendszerben demokratikus irányú elmozdulást eredményezett volna. Nevezze meg ezt az intézkedést! (1 pont)

.....

d) A Nemzeti Munkaterv egyes elemei egy olyan korabeli európai kormányfő államirányítási gyakorlatának hatását tükrözik, akivel Gömbös, miniszterelnöksége idején szoros diplomáciai kapcsolatokat ápolt. Ki volt ez a kormányfő? (1 pont)

.....

4 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. A feladat Magyarországnak a második világháború és a rendszerváltás közötti történetéhez kapcsolódik.

Nevezze meg a forrásokhoz kapcsolható történelmi alakokat! (Elemenként 0,5 pont.)

a) „Ne tévesszük szem elől, hogy az országban lefolyt harc nem forradalom volt, hanem szabadságharc. [...] Mint a katolikus egyház feje kijelentem, hogy [...] nem helyezkedünk szembe a történelmi haladás igazolt irányával. Azt a magyar nép természetesnek találja, hogy nagy múltú és nagy értékű intézményeinkről gondoskodni kell.” (Rádióbeszéd)

Ki mondta el az idézett beszédet?

b) „1946 decemberében [...] a miniszterelnök [...] magáninformációt kapott, hogy a Katonapolitikai Osztályra beszállítottak két embert [...], hivatta Pálffy [a Katonapolitikai Osztály vezetőjét], és minisztere jelenlétében felelősségre vonta, hogy az esetet miért nem jelentette [...]. A tábornok azzal védekezett, hogy még nincs elég információja, de azt bizvást jelentheti, hogy összeesküvés nyomaira bukkantak. [...] Egyenesen feltette a kérdést: konspiráltak az alkotmány és a demokratikus rend ellen?” (Kubinyi Ferenc: A szalámi legnagyobb szelete)

Ki a szövegben szereplő miniszterelnök?

c) „A pártvezetőből – három-négy év kellett csak hozzá – „bölc” lett, aki nem csak interpretálja, hanem „továbbfejleszti” a marxizmus-leninizmus elméletét, akinek neve, ha nyilvánosság előtt említették, vastapsot váltott ki, olyat, hogy az emberek keze belefájdult.” (Nógrádi Sándor visszaemlékezései)

Ki a szövegben említett pártvezér?

d) „Haynaunak indultál. Ez rég volt, mondják. Megszelídültél. Naftalinba tetted a kötelet s előkerült a kolbász. Azt hallom, hogy szeretnek.”
(Faludy György: Egy helytartóhoz 25 év után)

Ki a versben leírt „helytartó”?

e) „Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar kormányt. Csapataink harcban állnak. A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével.” (Rádióbeszéd)

Ki mondta el az idézett beszédet?

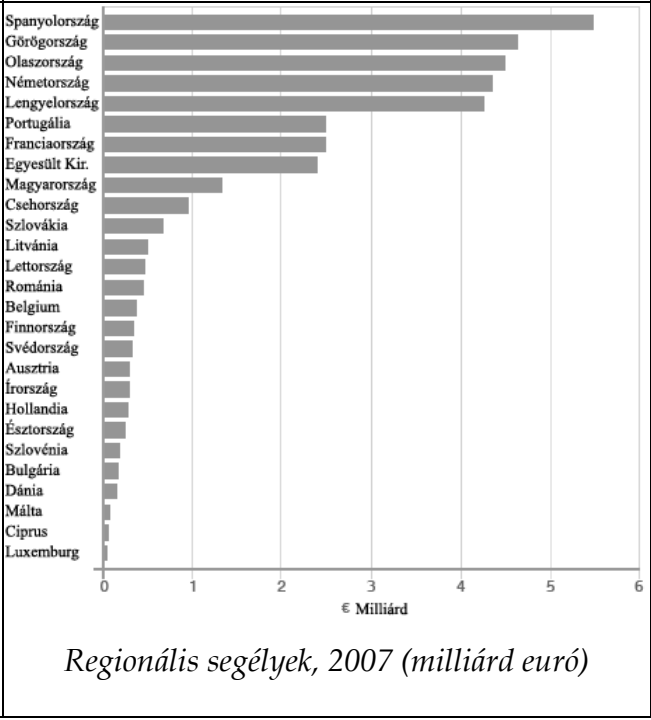
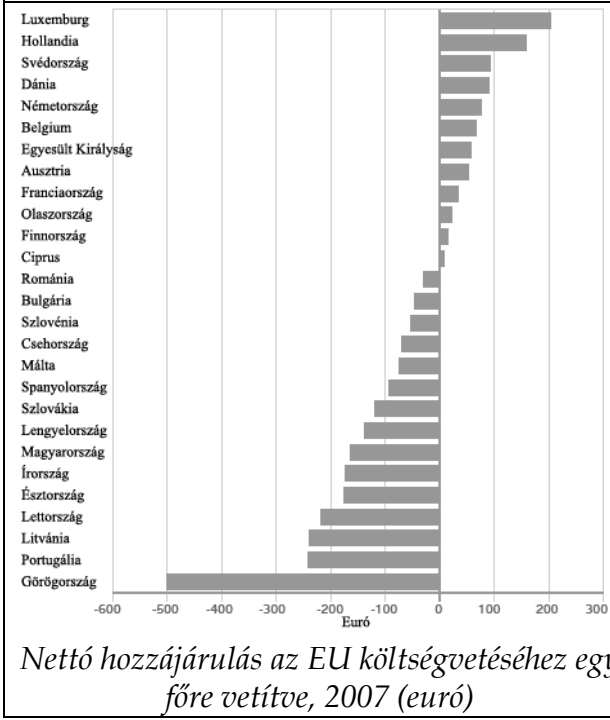
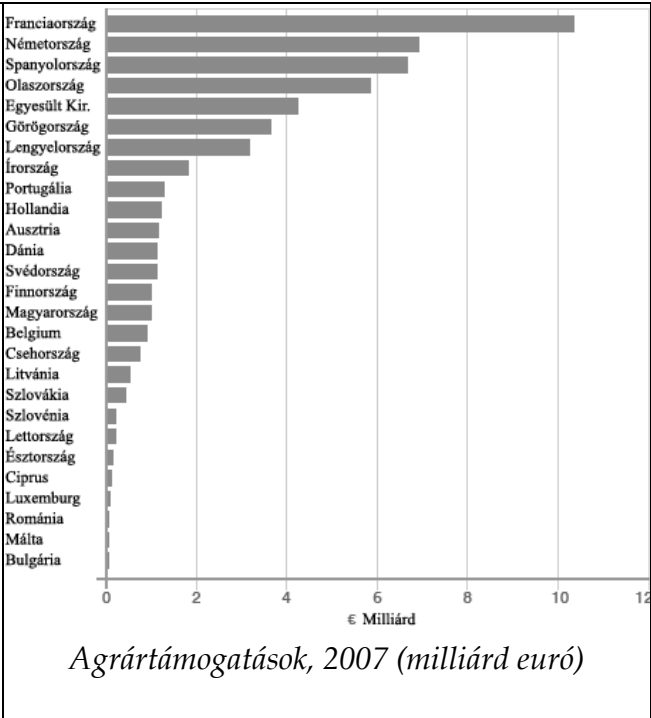
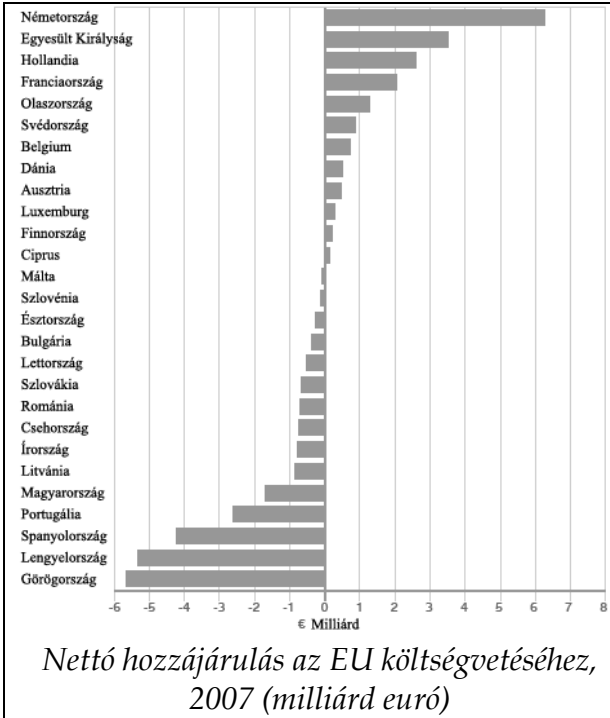
f) „Első összeütközésem 1931-ben volt azzal az állami és társadalmi renddel, amely 1944. október 15-én végleg elbukott. 1944. október 15-én választani kellett, hogy a magyar nemzet és vezetői Kelet vagy Nyugat felé menjenek-e. Az én döntésem és elhatározásom nem lehetett más a kifejtettek alapján, mint az, hogy ki kell tartani, mert a harc időnyerésért, drága időért folyik, és aki megnyeri ezt az időt, az megnyerte a háborút.” (Beszéd az utolsó szó jogán a népbíróóság előtt)

Ki mondta el az idézett beszédet?

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

11. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik
Döntse el a diagramok és ismeretei segítségével, melyik tagállamra igazak az állítások!
Írja a tagállam nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Ország
a) Az EU négy legnagyobb gazdaságának egyike, és mind az agrártámogatások, mind a regionális segélyek terén kevesebbet kap a hasonló méretű országoknál.	
b) Állampolgárai járulnak hozzá fejenként a legnagyobb összeggel az EU költségvetéséhez.	

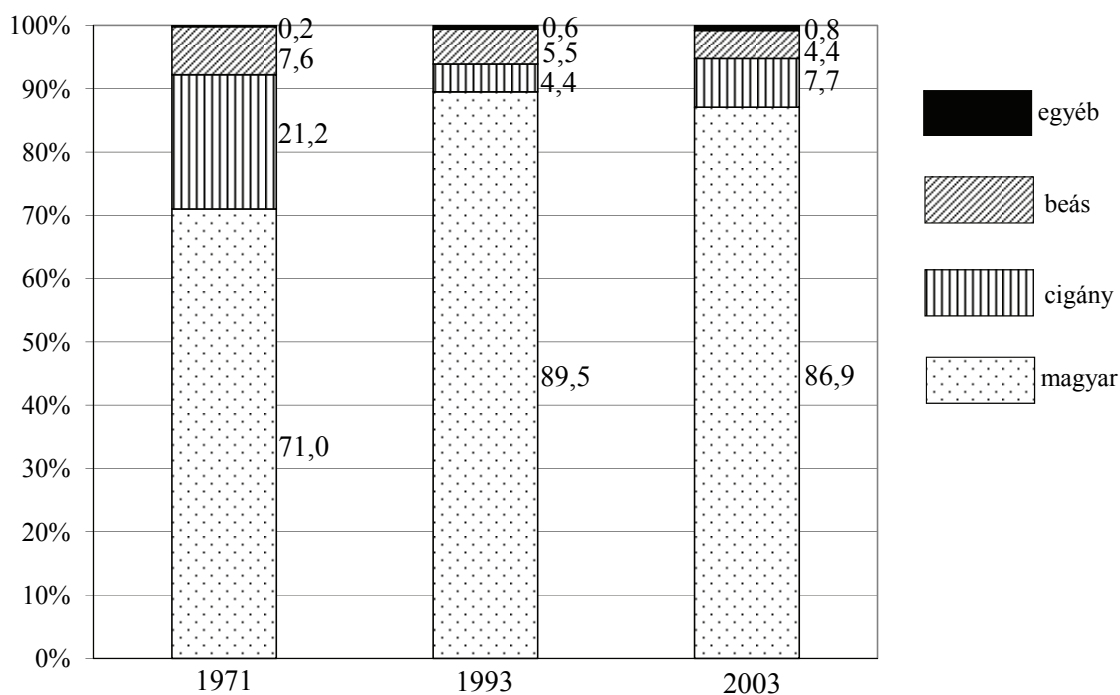
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Az EU négy legnagyobb gazdaságának egyike, nettó befizetése elsősorban a nagymértékű agrártámogatások miatt alacsonyabb a hasonló méretű országokénál.	
d) A 2003 előtt csatlakozott tagállamok közül az EU költségvetés legnagyobb haszonélvezője.	
e) A 2003 után csatlakozott tagállamok közül az egyetlen nettó befizető.	
f) Az EU négy legnagyobb gazdaságának egyike, nettó befizetése elsősorban a nagymértékű regionális támogatások miatt alacsonyabb a hasonló méretű országokénál.	
g) Azon 2003 előtt csatlakozott tagállamok közül, melyek az EU költségvetés haszonélvezői, az egyetlen nem dél-európai.	
h) Az EU négy legnagyobb gazdaságának egyike, nettó befizetése majdnem duplája a másik három nagy ország bármelyikének.	

4 pont

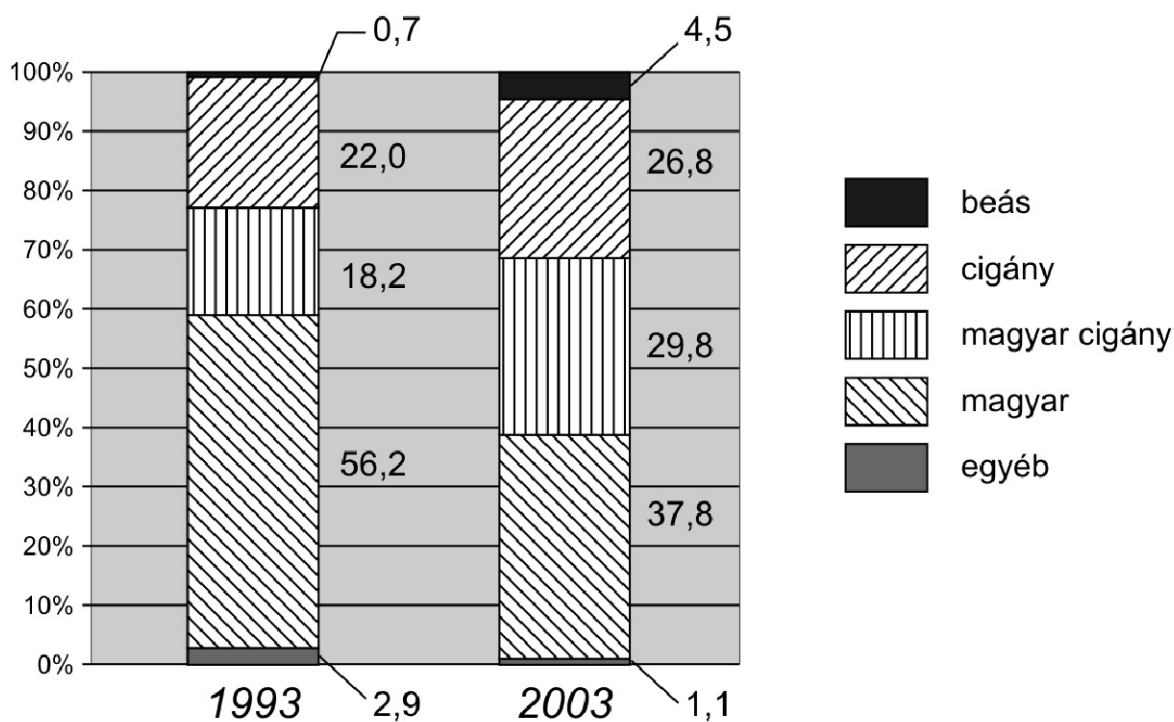
12. A feladat a magyarországi cigánysággal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a diagramok és ismeretei segítségével! (A diagramok szociológusok kutatásainak önkéntes bevalláson alapuló eredményeit mutatják.) (Elemenként 1 pont.)

A magyarországi cigányok anyanyelvi szerinti megoszlása (1971–2003)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A magyarországi cigányok nemzetisége (1993–2003)

[A diagramok A magyarországi cigányság, 1971–2003. (Szerzők: Kemény István, Jankó Béla, Lengyel Gabriella. MTA Kisebbségkutató Intézet, 2004.) című kiadvány alapján készültek.]

a) Milyen társadalmi folyamat állt a cigányok közel 20 százalékanak nyelvhasználatában 1971 és 1993 között bekövetkezett változás mögött? Nevezze meg ezt a folyamatot szakkifejezéssel!

.....

b) Milyen – látszólagos vagy valós – ellentmondás figyelhető meg a két ábra 2003-as adatai közt?

.....

.....

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Népvándorlás	4	
	2. Középkori mezőgazdaság	3	
	3. Hunyadi Mátyás és a reneszánsz	4	
	4. Angol gazdaság a XVI. században	4	
	5. Zrínyi Miklós	4	
	6. Városiasodás a XIX. században	4	
	7. Életmód és tömegkultúra	4	
	8. Bolsevik ideológia	4	
	9. Gömbös Nemzeti Munkaterve	4	
	10. Magyar történelmi alakok	3	
	11. Európai Unió	4	
	12. Magyarországi cigányság	2	
	Összesen		44
I. Elért pontszám egész számra kerekítve			

_____ javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		

_____ javító tanár

_____ jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

- Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
- Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2013. május 8.

TÖRTÉNELEM
EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2013. május 8. 8:00

II.

Időtartam: 150 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!
Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlapon utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok elkészítéséhez az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (fejlődés, változás, termelés stb.), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), amelyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztató:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **négyet** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:
kidolgozandó:

kettő rövid és **kettő** hosszú feladat, amelyek közül **mindegyik más-más korszakra** és legalább **kettő a magyar történelemre** vonatkozik.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Céhes ipar	rövid
	14.	Francia–Habsburg vetélkedés	hosszú
	15.	Nacionalizmus	rövid
	16.	Ipari forradalom Németországban	hosszú
Magyar történelem	17.	Török elleni védekezés	rövid
	18.	Anjou-kori magyar társadalom	hosszú
	19.	Ratio Educationis	rövid
	20.	Nemzetiségek a dualizmus korában	hosszú
	21.	Antiszemitizmus	rövid
	22.	Rákosi-korszak	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

Ellenőrizze választása helyességét az alábbi táblázat kitöltésével!

A feladatválasztás szempontjai	Igen
Négy feladatot választott?	
Legalább két magyar történelmi feladatot választott?	
Legalább egy egyetemes történelmi feladatot választott?	
Két rövid és két hosszú feladatot választott?	
Mind a négy kiválasztott feladata különböző korszakból való? (A táblázatban a korszakokat a kettősvonal választja el.)	
Egyértelműen jelölte feladatválasztásait?	

A feladatok közül **csak a választott négyet dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

13. A feladat a középkori gazdasággal kapcsolatos. (rövid)**Mutassa be a forrásrészletek és ismeretei segítségével a céhes ipar jellemzőit!**

„3. Minden párizsi takács két széles és egy keskeny szövőszéket tarthat a házában, de házán kívül egyet sem [...].

47. Az említett céh tagjai közül senki sem kezdheti a munkát napfelkelte előtt, különben a mester 12, a segéd 6 dénár büntetést fizet [...].

51. A takácssegédek hagyják abba a munkát, mihelyt a vecsernyére hívó harang megszólal, bármely plébánia területén dolgoznak is, és a vecsernyére szóló harangozás után be kell fejezniük [...].”

„32. Minden posztónak tiszta gyapjából kell lennie és ugyanolyan jónak az elején, mint a közepén. Ha nem ilyen, akkor készítője minden vég posztóért 5 sou büntetést fizet, bármilyen szövőszékről került is le [...].

41. A posztó készítésekor senki sem vegyítheti össze a valódi gyapjút a bárány gyapjával. Ha valaki mégis ezt teszi, 10 sou büntetést fizet minden csomó után [...].”
(Részletek a párizsi takácsok céhének határozataiból)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

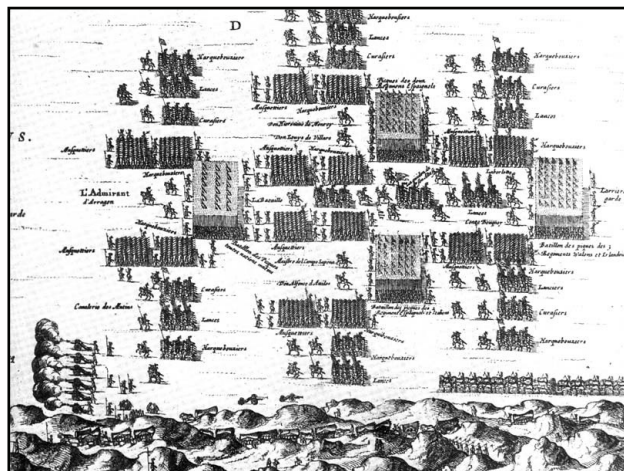
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

14. A feladat a XVI–XVII. századi nagyhatalmi konfliktusokhoz kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a francia–Habsburg nagyhatalmi vetélkedést a XVII. században! Válaszában térjen ki a nagyhatalmi szerep alapjaira, az abban bekövetkezett változásokra és az erőviszonyok eltolódására!

„A spanyol [...] hadsereg gyalogságát masszív terciókban, azaz harminc sorból álló mélységi formációkban szervezték meg,

A spanyol terciók felvonulása csata előtt, 1600

amelyek általában egyharmad részt muskétásokból, kétharmad részt pedig pikásokból [lándzsások] álltak. A sarkokon, bástyákhoz hasonlóan álltak négyzet alakban a muskétások. [...] a csata során rendkívüli támadó lendületről tett tanúbizonyságot – kiváltképpen olyan ellenséges egységek ellenében, amelyek tagjai nem részesültek különösebben jó kiképzésben.” (Russel F. Weigley, hadtörténész)

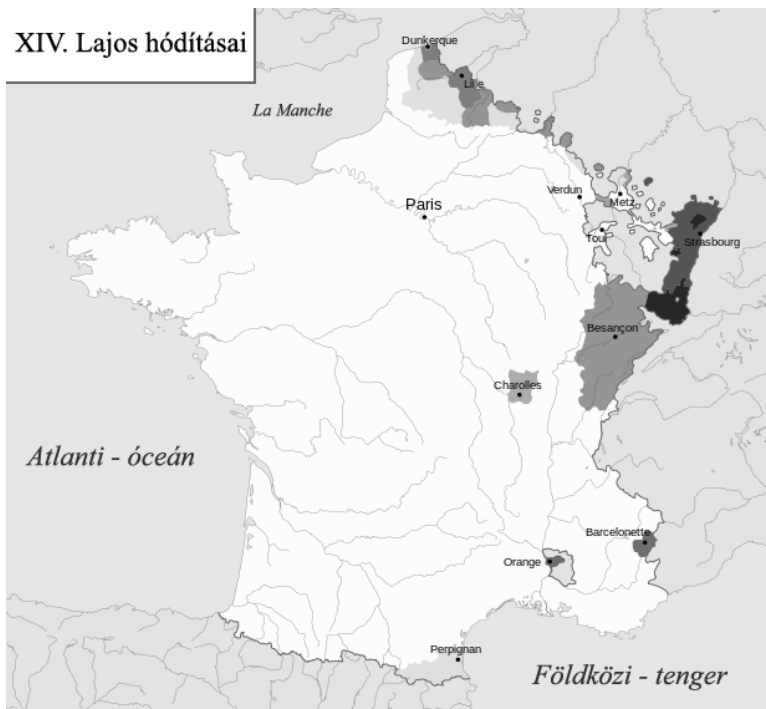
„Bár a spanyolok uralma alatt vannak azok a földek, ahonnan oly nagy bőségben nyerjük az aranyat és ezüstöt, mégis kevesebbjük van belőlük, mint más népeknek. Ez a tény is azt mutatja, hogy az aranybányák nem gazdagítják oly mértékben az országot, mint a kereskedelem. [...] Úgy látszik, hogy Spanyolország hanyatlásának egyedüli oka az, hogy elhanyagolja a kereskedelmet és nem létesít nagy számban manufaktúrát a hozzá tartozó országok területén.

Külföldi eladásaink és vételeink óriási aránytalanságából, valamint egyéb, mindenki előtt ismeretes okokból arra következtethetünk, hogy [...] a nemesfémeknek ez a kivitele évi átlagban eléri a húszmillió pezetát az 1492–1724 között eltelt 232 év alatt.” (Ustariz: *A kereskedelem és tengerhajózás elmélete és gyakorlata*, 1724)

„E fejlemények nyílt színvallásra kényszerítették a szálakat addig a háttérből szövögető Franciaországot is – természetesen a Habsburgok ellenfeleinek, a protestáns erőknek oldalán. [...] A francia hadsereg nem a német fronton, hanem Spanyolország ellen támadott, délen és északon egyaránt. [...] A hosszan elhúzódó háborúban Franciaország mindkét oldalon szerzett kisebb területeket, s Condé

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

hercege (Louis II. Bourbon) több olyan vereséget mért a spanyol hadseregre (Rocroi, 1643; Lens, 1648), amelyeknek következtében az utóbbi végleg megszűnt komoly tényező lenni.” (Szakály Ferenc, történész)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

**15. A feladat a XIX. századi első felének politikai eszméihez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a nacionalizmus jellemzőit és célkitűzéseit a XIX. század első felében! Válaszában térjen ki a liberalizmushoz fűződő kapcsolatára is!**

„Huszonegy-huszonkétmilliós nép vagyunk, melyet emberemlékezet óta ugyanazzal a névvel illetnek, az olasz névvel, melyet az Isten által valaha húzott legpontosabb természetes határok, a magas hegyek és a tenger, zárnak körül, mely ugyanazon nyelvet beszél, [...] és ugyanazon hitet vallja, melynek ugyanazok a szokásai és hagyományai, [...] amely büszke Európa szerte ismert politikai, tudományos és művészeti múltjára, és amely kétszer is az egység szavával és kötelékével ajándékozta meg az emberiséget, először a császárok Rómájáéval, később pedig, midőn még nem árulta el hivatását, a pápákéval, [...] mely bővelkedik az anyagi jólét forrásaiban, melyeket ha testvériesen és szabadon felhasználunk, minket is boldogíthatnak és a testvérnemzetek előtt is a legfényesebb jövőt nyithatják meg.”
(Giuseppe Mazzini: *Itália, Ausztria és a pápa*, 1845)

*Eugene Delacroix: A szabadság
vezeti a népet, 1830*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

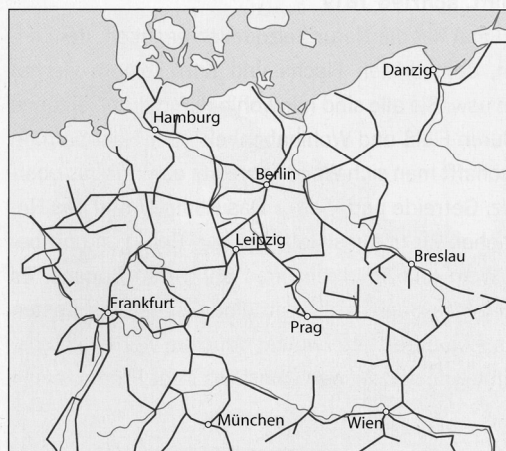
.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

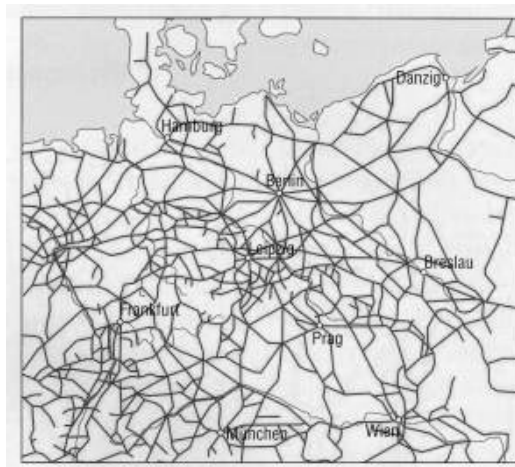
Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

16. A feladat az ipari forradalmakkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Németország iparának fejlődését az egyesítéstől az első világháború kirobbanásáig! Válaszában röviden térjen ki arra is, milyen hatással volt a német ipari fejlődés az európai hatalmi erőviszonyokra! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

Vasúthálózat a német területeken
(1860-as évek vége)

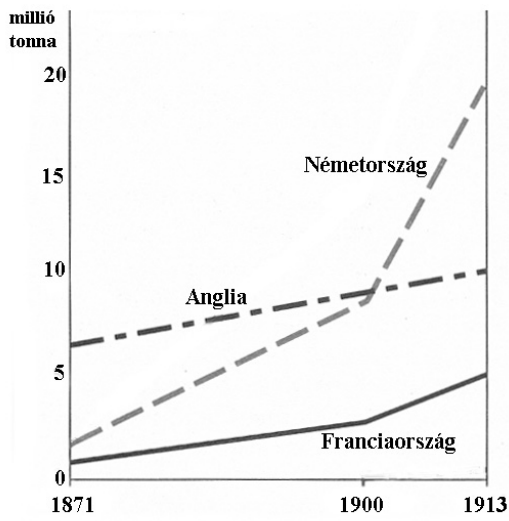

Vasúthálózat Németországban (1880)

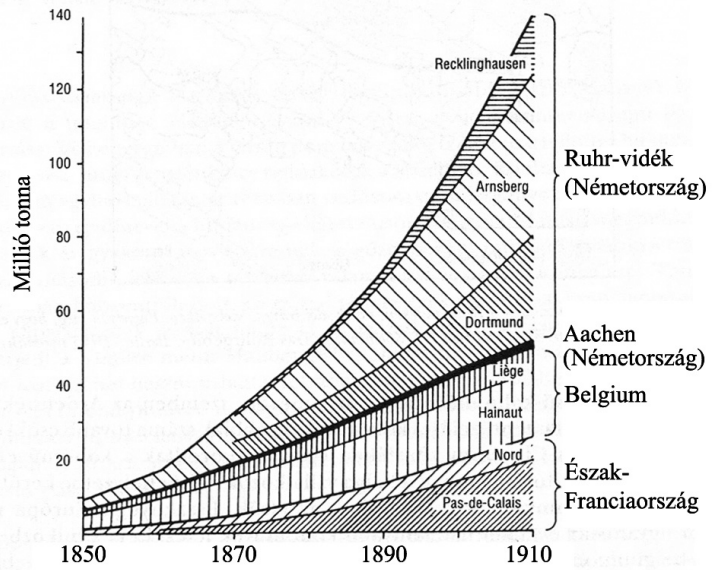
(Leipzig = Lipcse, Prag = Prága, Wien = Bécs, Breslau = Boroszló, Danzig = Gdańsk)

Azonosító jel:

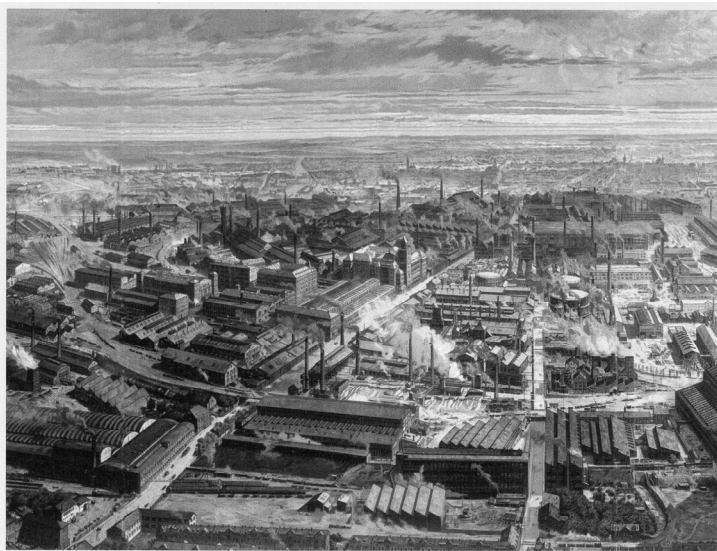
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A nyersvastermelés három európai országban (1871–1913)

Északnyugat-Európa szénbányászatának növekedése (1850–1910)

A Krupp-művek vasöntödéi, acélipari üzemlei és gépgyárai a Ruhr-vidéken (1912)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	6	
Források használata	10	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	12	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	48	
	Osztószám 3	
Vizsgapont	16	

17. A feladat a XVI. századi magyar történelemmel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrásrészletek és ismeretei segítségével a törökökkel szembeni védekezés pénzügyi és szervezeti kérdéseit a Magyar Királyságban a XVI. század második felében!
(Ne eseménytörténetet írjon!) Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„Magyarországnak a jelen országgyűlésre egybesereglett főpapjai, bárói, nemesi és a többi rendei, mindenek előtt örökös hálaköszönetet mondanak a királyi szent felségnek, legkegyelmesebb uruknak és királyuknak az irántuk való kegyességéért és atyai jóságáért:

1.§ Először is, hogy miképpen ezelőtt több ízben, úgy a legközelebbi télen is, a Regensburgban tartott birodalmi gyűlésen, végre annyi sok fáradozás után, Magyarországnak a megtartására és felszabadítására nem megvetendő segítséget szerzett, és ugyanazt a csehországi és más tartománybeli híveitől is kieszközölte.”

„6. § Az ország karai és rendei azon felül elhatározták, hogy a a véghelyeknek a megerősítésére (ami kiválóan szükséges) az összes urak, nemesek és birtokosok a jobbágyaikat [...] hat napi ingyen munkára (csakis az aratás és a szüret idejét véve ki), kibocsássák és kiküldjék, akik is a közelebbi országgyűlésen, erre nézve meghozott végzés szerént, azokon a napokon át, folytonosan dolgozni tartoznak.”
(Az 1557-es pozsonyi országgyűlés törvényeiből)

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

**18. A feladat a XIV. századi magyar társadalomtörténehez kapcsolódik. (hosszú)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével a magyar társadalom csoportjait az Anjou uralkodók korában! Válaszában térjen ki a bekövetkezett jogi és anyagi változásokra!**

„Mi tehát királyi kegyelmünkkel meghallgatván mondott országunk főpapjainak, báróinak, előkelőinek és nemeseinek kérését, óhajuknak kegyesen eleget tenni akarván, [...] második András király úrnak aranypecsétjével megerősített, szóról szóra ide beiktatott levelét, az abban foglalt minden szabadsággal egyetemben elfogadjuk, helyeseljük és jóváhagyjuk.

Kivéve egyedül a kiváltságból kizárt cikkelyt: Hogy az örökösök hátrahagyása nélkül elhaló nemeseknek jogukban és szabadságukban áll az egyházak, avagy tetszésük szerint mások részére adakozni, hagyományt tenni, birtokaikat eladni vagy elidegeníteni. Sőt ellenkezőleg, éppenséggel ne legyen joguk ezt megtenni, hanem birtokaik jog és törvény szerint legközelebbi atyafiaikra háramoljanak.”

„Ugyanazon nemeseknek kérésébe is beleegyeztünk, hogy az országunk határai közt lakó valódi nemesek, még az országunk határai közt fekvő hercegi tartományokban levők is, megannyian ugyanazon egy szabadsággal éljenek.”

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Ezenkívül bármely néven nevezett minden szabad faluban, sőt még az udvarnoki és királynéi falvakban élő valamennyi szántóvető és szőlőbirtokos jobbágyainktól is – kivéve a fallal övezett városokat – ezek minden terményének és borának a kilenced részét fogjuk beszedni, és a királyné asszony is be fogja hajtani és a fent említett bárók [...] hasonlóképpen hajtsák be [...] a saját szükségletükre.

És ha egyesek az imént említett behajtással kapcsolatban másként járnak el, az olyan ellenszegülőknek [...] a birtokain a terményeknek és bornak ama kilenced részét – bármiféle mérséklés és engedmény nélkül – a saját szükségletünk céljaira fogjuk behajtani.” (Részletek I. Lajos törvényeiből)

A nemesség rétegződése a XIV. század végén		
bárók	legalább 1000 jobbágytelek	200 fő
nemesi nagybirtokosok	200-1000 jobbágytelek	1 500 fő
kisbirtokos familiárisok	20-200 jobbágytelek	45 000 fő
kisnemesség	20 jobbágyteleknél kevesebb	100 000 fő

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

19. A feladat a XVIII. századi magyar történelemhez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a forrásrészletek és ismeretei segítségével a Ratio Educationis célkitűzéseit, rendelkezéseit és hatását!

„Ennél fogva gondoskodni kell:

1. hogy (amennyire lehetséges) minden egyes nemzet el legyen látva saját falusi iskolákkal, melyeknek élén oly tanítók állnak, akik nemcsak az anyanyelvben tökéletesen jártasak, hanem az országban gyakrabban használt nyelvekben is olyan gyakorlottsággal rendelkeznek, hogy ezeket szükség esetén taníthassák,
2. hogy ezen iskolai szervezet az összes, bár különböző vallást követő polgárokhoz egyaránt alkalmazkodják s a közművelődés valamint a haza javára felekezeti különbség nélkül egységes célt szolgáljon,
3. hogy ezen királyi intézmény áldásai az összes polgárok minden osztályára, úgymint a földművesekre, kis- és nagyvárosok lakóira, vármegyei vagy katonai előjárókra stb. egyformán kiterjedjenek.”

„Kívánatos volna ugyan, hogy a falusi fiatalság nyári és téli időben egyaránt mindaddig köteleztessék az előadások hallgatására, míg a mezei munkák végzésére alkalmas kort el nem érte, ezt azonban csak nagyon kevesektől lehet elvárni. A legtöbb szülő ugyanis gyermekeit, alig hogy ötödik vagy hatodik életkorukat átlépték, földművelésre, házi munkára vagy más foglalkozásra is fogja. Ez az ősidők szentesítette és az állam összességére igen hasznos szokás már azért is meghagyandónak látszik, mert igen nagy érdek fűződik ahhoz, hogy a falusi serdülő ifjúság, hogy úgy mondjuk, már zsenge korától megedződjék s az egész éltefolyásán elviselendő nehéz munkához korán hozzászokjék. Ennél fogva a dolgot úgy kell majd szabályozni, hogy az ifjak a mezei munkák befejezése után, mikor a szülőknek már kevésbé van rájuk szükségük, köteleztessenek az iskola látogatására, ahol a tanítást a fent említett tantárgyakból reggel két és délután ugyanannyi órában szorgalmasan hallgatni tartoznak.” (Részletek a Ratio Educationis-ból)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

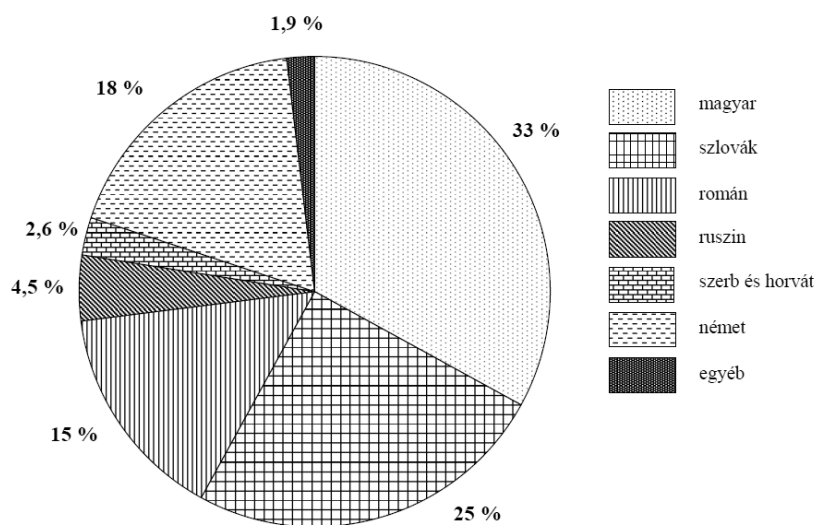
.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

20. A feladat a dualizmus kori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a dualizmus kori társadalom nemzetiségi összetételét! Válaszában térjen ki a magyar nemzetiségi politika jellemző vonásaira és a nemzetiségek fő törekvéseire is! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

*A Magyarországról kivándorlók
etnikai megoszlása a
századfordulón*

„3. § Törvényhatósági [megyei, városi, községi] gyűlésekben mindaz, aki ott szólás jogával bír, akár magyarul szólhat, akár anyanyelvén, ha az nem a magyar. [...]

17. § Az állam [...] köteles az állami tanintézetekben a lehetőségig gondoskodni arról, hogy a hon bármely nemzetiségű, nagyobb tömegben együtt élő polgárai az általuk lakott vidékek közelében anyanyelvükön képezhessék magukat, egészen addig, hol a magasabb akadémiai képzés kezdődik. [...]

20. § A községi gyűlések maguk választják jegyzőkönyvük s ügyvitelük nyelvét. [...]” (Részletek az 1868. évi nemzetiségi törvényből)

„19. § A nem magyar tanítási nyelvű elemi iskolákban, akár részesülnek állami segélyben, akár nem, a magyar nyelv a mindennapi tanfolyam valamennyi

21. A feladat Magyarország két világháború közötti történetéhez kapcsolódik. (rövid)
Mutassa be a források és ismeretei segítségével az antiszemitizmus érvrendszerét az 1920-as és 1930-as évek Magyarországn! Válaszában térjen ki arra, hogyan jelent meg az antiszemitizmus a törvényi szabályozásban!

„1. a központi hatalmak területén aránytalanul több zsidó lakik; 2. azokban az államokban, melyekben a háború alatt a harcfront működése a hátszágban zavarva lett, illetve amelyek forradalmak által békére kényszerítettek, átlagban véve a legtöbb zsidó lakos volt; 3. azokban az államokban, ahol az államhatalom a legszigorúbb rendszabályokat hozta a defetizmus [kishitőség], a zűrzavarkeltés ellen, a területükön lakó zsidóság száma a legkevesebb.”

„[...] a zsidóságnak olyan hatalmas térfoglalását lehet megállapítani, amely a nemzet, a faj szempontjából abszolút veszélyt jelent. [...] a zsidó fajnak Magyarországon való elhatalmasodásával állunk szemben, és mindenkinek meg kell győződve lenni arról, hogy ha nem védekezünk ezen elhatalmasodással szemben; akkor a második ezer évben — azt hiszem, talán nem is nagyon sokára — a magyar faj, honfoglaló Árpád népének utódai, szolgálkává fognak lealacsonyodni.” (Részletek Gömbös Gyula nemzetgyűlési beszédeiből, 1920, 1922)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	6	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	8	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	28	
	Osztószám 4	
Vizsgapont	7	

22. A feladat Magyarország második világháború utáni történelmével kapcsolatos. (hosszú) Ismertesse a források és ismeretei segítségével a Rákosi-korszak politikai rendszerének és államszervezetének legfontosabb jellemzőit! Válaszában mutassa be a megfélemlítés fő eszközeit!

„2. § (1) A Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama.
 (2) A Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé. A város és falu dolgozói választott és a népnek felelős küldöttek útján gyakorolják hatalmukat.
 3. § A Magyar Népköztársaság állama védi a magyar dolgozó nép szabadságát és hatalmát, az ország függetlenségét, harcol az ember kizsákmányolásának minden formája ellen, szervezi a társadalom erőit a szocialista építésre. A Magyar Népköztársaságban megvalósul a munkásság és a dolgozó parasztság szoros szövetsége a munkásosztály vezetésével.”

„20. § (4) Ha az Országgyűlés nem ülészik, az Országgyűlés jogkörét a Népköztársaság Elnöki Tanácsa gyakorolja; [...].
 (5) A Népköztársaság Elnöki Tanácsa által alkotott jogszabályok törvényerejű rendeletek, amelyeket az Országgyűlés legközelebbi ülésén be kell mutatni.”
(Részletek az 1949. évi alkotmányból)

Rákosi Mátyás a 60. születésnapjára készült egyik mellszobrával, 1952

„[...] A funkcionáriust [...] bevitték az Andrassy út 60.-ba [az Államvédelmi Hatóság központi épületébe], és egy hétig pofozták, talpalták és verték. Közben a minisztériumban taggyűlést tartottak, megállapították, hogy imperialista kém

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	Összesen	44	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Céhes ipar	7	
	14. Francia–Habsburg vetélkedés	16	
	15. Nacionalizmus	7	
	16. Ipari forradalom Németországban	16	
	17. Török elleni védekezés	7	
	18. Anjou-kori magyar társadalom	16	
	19. Ratio Educationis	7	
	20. Nemzetiségek a dualizmus korában	16	
	21. Antiszemitizmus	7	
	22. Rákosi-korszak	16	
	Összesen	46	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: